

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 9. decembrī
(OR. en)

15869/22

COPEN 439
CRIMORG 179
ENFOPOL 635
ENV 1280
JAI 1653
CATS 73

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Gala ziņojums par turpmākajiem pasākumiem saistībā ar astoto savstarpējo izvērtējumu kārtu par tematu "Eiropas politikas praktiskā īstenošana un darbība noziedzības pret vidi novēršanas un apkarošanas jomā"

**Gala ziņojums par turpmākajiem pasākumiem saistībā ar astoto savstarpējo
izvērtējumu kārtu par tematu "Eiropas politikas praktiskā īstenošana un
darbība noziedzības pret vidi novēršanas un apkarošanas jomā"**

Saturs

1. IEVADS	4
2. TURPMĀKIE PASĀKUMI SAISTĪBĀ AR ZIŅOJUMIEM	6
2.1 Vispārēja analīze	6
2.2 Analīze pa tematiem	6
2.2.1 Pastiprināt valsts kompetento iestāžu sadarbību	7
2.2.2 Uzlabot apmācību jautājumos, kas saistīti ar noziedzību vides jomā	7
2.2.3 Kompetento iestāžu specializācija	8
2.2.4 Statistika	9
2.2.5 Stiprināt budžetu un personālu, kas paredzēts cīņai pret noziedzību vides jomā	10
2.2.6 Uzlabot stratēģisko pieeju noziedzības vides jomā apkarošanai	10
2.2.7 Uzlabot publiskā un privātā sektora sadarbību	11
2.2.8 Citi temati.....	11
3. SECINĀJUMS	13

1. IEVADS

Pēc 1997. gada 5. decembra Vienotās rīcības¹ (turpmāk "Vienotā rīcība") pieņemšanas tika izveidots mehānisms, lai izvērtētu starptautisku organizētās noziedzības apkarošanas pasākumu piemērošanu un īstenošanu valstu līmenī. Saskaņā ar Vienotās rīcības 2. pantu Vispārējo jautājumu, tostarp izvērtējuma, darba grupa (*GENVAL*) 2016. gada 14. decembrī nolēma, ka astotā savstarpējo izvērtējumu kārtā būtu jāvelta Eiropas politikas praktiskai īstenošanai un darbībai noziedzības pret vidi novēršanas un apkarošanas jomā².

GENVAL 2017. gada 5. maija sanāksmē apstiprināja izvērtējuma anketu³ astotajai savstarpējo izvērtējumu kārtai, kā arī savstarpējā izvērtējuma apmeklējumu secību⁴.

Izvērtēšanas process tika veikts no 2017. gada septembra līdz 2019. gada martam, un tas atbilda iepriekšējo izvērtējuma kārtu modelim. Šajā nolūkā pēc katra izvērtējuma apmeklējuma tika sagatavots ziņojums, kurā sniegts faktu izklāsts par izvērtētās dalībvalsts attiecīgajām organizatoriskajām struktūrām un juridisko praksi. Attiecīgajos ziņojumos par valstīm arī tika apzinātas gan tās jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi, gan labas prakses jomas, kā arī ieteikumi, ko izvērtēšanas grupa uzskatīja par lietderīgiem, lai ES līmenī vēl vairāk racionalizētu un uzlabotu cīņu pret noziedzību vides jomā. Gala ziņojumu par astoto savstarpējo izvērtējumu kārtu⁵ (ar ieteikumiem) Padome pieņēma 2019. gada 2. un 3. decembrī.

¹ Vienotā rīcība 97/827/TI (1997. gada 5. decembris), OV L 344, 15.12.1997., 7.–9. lpp.

² ST 15196/16

³ ST 7752/17 REV1.

⁴ ST 7834/17 REV1.

⁵ ST 14852/19.

Katrai dalībvalstij pēc 18 mēnešiem bija jāiesniedz ziņojums par turpmākajiem pasākumiem saistībā ar to ieteikumu īstenošanu, kuri tām adresēti attiecīgajos ziņojumos par valstīm. Padomes Ģenerālsekretariāts ziņojumus par turpmākajiem pasākumiem saņēma no visām dalībvalstīm. Ar tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās saistītu jautājumu darba grupa (*COPEN*) 2022. gada 7. marta sanāksmē tika iepazīstināta ar septiņiem ziņojumiem par turpmākajiem pasākumiem ⁶.

COPEN sanāksmē 2022. gada 15. jūlijā un Tiesībaizsardzības jautājumu darba grupas (*LEWP*) sanāksmē 2022. gada 20. jūlijā prezidentvalsts aicināja delegācijas, ja tās īpaši vēlējas kādā no nākamajām *LEWP/COPEN* sanāksmēm – pirms iepazīstināšanas ar gala ziņojumu par turpmākajiem pasākumiem – iepazīstināt ar savu ziņojumu par turpmākajiem pasākumiem saistībā ar astoto izvērtējumu kārtu, par to attiecīgi informēt prezidentvalsti un Padomes Ģenerālsekretariātu ⁷. Viena dalībvalsts puda vēlmi iepazīstināt ar savu ziņojumu par turpmākajiem pasākumiem. ⁸

Padomes Ģenerālsekretariāts prezidentvalsts vārdā rūpīgi izanalizēja dalībvalstu sniegto informāciju par ieteikumu īstenošanu. Jāuzsver, ka vairāki ieteikumi ir saistīti ar unikālo situāciju, kāda pastāv attiecīgajās dalībvalstīs, tāpēc šie ieteikumi nav pilnībā identiski. Tomēr kategorizēšana bija iespējama kopsaucēju dēļ, kas ļāva veikt turpmāk izklāstīto detalizēto analīzi.

⁶ Ir apspriesti šādi ziņojumi par turpmākajiem pasākumiem: Zviedrija (ST 9882/19), Nīderlande (ST 8951/20), Slovākija (ST 5792/20), Vācija (ST 9639/20), Beļģija (ST 7669/1/20 REV 1), Čehijas Republika (ST 8952/2/20 REV 2) un Portugāle (ST 5769/1/21 REV 1).

⁷ WK 9127/22.

⁸ Horvātija izrādīja interesi iepazīstināt ar savu ziņojumu par turpmākajiem pasākumiem (ST 5446/22), un tas notiks nākamajā *LEWP/COPEN* kopīgajā sanāksmē.

2. TURPMĀKIE PASĀKUMI SAISTĪBĀ AR ZIŅOJUMIEM

2.1. Vispārēja analīze

Visas dalībvalstis ir nosūtījušas Padomes Ģenerālsekretariātam savus ziņojumus par turpmākajiem pasākumiem.

No 334 ieteikumiem, kas tika adresēti dalībvalstīm, kuras iesniedza savus ziņojumus par turpmākajiem pasākumiem:

- ir īstenoti 205 ieteikumi (kas veido 61 % no kopējā skaita);
- 77 ieteikumi ir īstenoti daļēji vai tiek īstenoti (kas veido 23 % no kopējā skaita);
- 52 ieteikumi nav īstenoti (kas veido 16 % no kopējā skaita).

Šie skaitļi liecina, ka kopumā dalībvalstis ir ievērojušas ekspertu sniegtos ieteikumus. Ja ieteikumus, kuri ir īstenoti, sasummē ar tiem ieteikumiem, kuri ir īstenoti daļēji vai tiek īstenoti, rādītājs ir 84 % no kopējā skaita. Ņemot vērā to, ka saistībā ar dažiem ieteikumiem 18 mēnešu laikposms turpmāko pasākumu veikšanai var izrādīties īss, jo īpaši tiesību aktu grozījumu gadījumā, šāds sasniegumu rādītājs ir sagaidāms.

2.2. Analīze pa tematiem

Ieteikumi, kurus izvērtēšanas grupas sniedza dalībvalstīm, ir apkopoti pa tematiem. Turpmāk tekstā ir izcelti svarīgākie temati, par kuriem sniegts vislielākais skaits ieteikumu.

2.2.1. Pastiprināt valsts kompetento iestāžu sadarbību

Kompetento iestāžu sadarbība cīņā pret noziedzību vides jomā bija temats, kam izvērtēšanas grupas veltīja vislielāko uzmanību. Šajā jomā eksperti sniedza 53 ieteikumus, kas veido gandrīz 16 % no dalībvalstīm sniegto ieteikumu kopējā skaita. Tādēļ eksperti uzskata, ka valstu kompetento iestāžu sadarbība ir viena no svarīgākajām prioritātēm. Tas ir pilnīgi saprotams, jo runa ir par jomu, kurā iesaistītas vairākas ieinteresētās personas.

No šiem 53 ieteikumiem:

- ir īstenoti 40 ieteikumi (75 % no kopējā skaita);
- 9 ieteikumi ir īstenoti daļēji vai tiek īstenoti (17 % no kopējā skaita) un
- 4 ieteikumi nav īstenoti (8 % no kopējā skaita).

Šie skaitļi liecina, ka dalībvalstis ir ievērojušas ekspertu sniegtos ieteikumus. Starp dažādajiem sasniegumiem, kas norādīti ziņojumos par turpmākajiem pasākumiem, varētu minēt valsts darba grupas vidiskās drošības jautājumos (*NEST*) izveidi, nolīgumu parakstīšanu starp valstu kompetentajām iestādēm, kontaktpunktu iecelšanu, transversālu darba grupu izveidi vai piekļuvi dažādām datubāzēm.

Grūtības, kas saistītas ar to, ka ieteikumi šajā jomā netiek īstenoti, izriet no konstitucionālām vai likumdošanas problēmām.

2.2.2. Uzlabot apmācību jautājumus, kas saistīti ar noziedzību vides jomā

Apmācības bija otrais temats, par kuru eksperti sniedza ieteikumus. Šajā jomā dalībvalstīm tika adresēti 40 ieteikumi, kas veido 12 % no ieteikumu kopējā skaita. Eksperti skaidri konstatēja, ka ir iespējams uzlabot dažādu ieinteresēto personu zināšanu līmeni cīņā pret noziedzību vides jomā.

No 40 ieteikumiem:

- ir īstenoti 33 ieteikumi (83 % no kopējā skaita);
- 3 ieteikumi ir īstenoti daļēji vai tiek īstenoti (7 % no kopējā skaita) un
- 4 ieteikumi nav īstenoti (10 % no kopējā skaita).

Ziņojumi par turpmākajiem pasākumiem liecina, ka dalībvalstis ir pielikušas reālas pūles, lai ievērotu ar apmācību saistītos ieteikumus. Dalībvalstīs kompetentajām iestādēm tika izveidotas jaunas apmācības (tostarp e–apmācība). Turklāt tika organizēti dažādām attiecīgajām iestādēm paredzēti darbsemināri un kopīgas apmācības.

Šie skaitļi liecina, ka dalībvalstis ir uz pareizā ceļa, lai uzlabotu visu attiecīgo ieinteresēto personu zināšanas, un ka tām būtu jāturpina savi centieni. Tomēr pandēmijas vai tiesu iestāžu neatkarības dēļ dažas dalībvalstis ieteikumus nevarēja īstenot.

2.2.3. Kompetento iestāžu specializācija

Kā trešo jomu, kurā vajadzīgi uzlabojumi, eksperti izcēla kompetento iestāžu specializāciju. Ar šo tematu bija saistīti 30 ieteikumi, kas veido gandrīz 9 % no ieteikumu kopējā skaita.

No šiem 30 ieteikumiem:

- ir īstenoti 16 ieteikumi (53 % no kopējā skaita);
- 9 ieteikumi ir īstenoti daļēji vai tiek īstenoti (20 % no kopējā skaita) un
- 5 ieteikumi nav īstenoti (17 % no kopējā skaita).

Šajā jomā ir īstenota vairāk nekā puse ieteikumu, un dalībvalstis ir izveidojušas valsts tīklus dažās kompetentajās struktūrās un paredzējušas specializētus prokurorus vai policijas darbiniekus/izmeklētājus.

Tomēr šķiet, ka dalībvalstīm bija grūtības vēl vairāk īstenot kompetento iestāžu specializāciju. Galvenais iemesls, šķiet, ir laiks, kas vajadzīgs, lai izveidotu specializētas vienības, jo īpaši policijā. Dalībvalstis arī uzsvēra, ka tām ir grūtības iecelt specializētus prokurorus vai par priekšnoteikumu prokuroru iecelšanai izvirzīt specializāciju noziegumu pret vidi jomā. Turklāt dažas dalībvalstis uzsvēra, ka to krimināllietu skaits, kuras saistītas ar noziedzību vides jomā, nav pietiekams, lai būtu nepieciešams veikt specializāciju tiesu iestādēs.

2.2.4. Statistika

Vēl viens svarīgs jautājums ir statistikas trūkums: Dalībvalstīm tika adresēti 26 ieteikumi par datu vākšanas uzlabošanu, lai gūtu skaidrāku priekšstatu par noziedzību vides jomā.

No šiem 26 ieteikumiem:

- ir īstenoti 8 ieteikumi (30 % no kopējā skaita);
- 11 ieteikumi ir īstenoti daļēji vai tiek īstenoti (42 % no kopējā skaita) un
- 7 ieteikumi nav īstenoti (27 % no kopējā skaita).

Ir skaidrs, ka šajā jomā dalībvalstīm ir grūtības ievērot ieteikumus. Saistībā ar cīņu pret noziedzību vides jomā dažas dalībvalstis ir spējušas nodrošināt (vai arī strādā pie tā, lai nodrošinātu) labāku informācijas apmaiņu un informācijas vākšanu starp kompetentajām iestādēm un integrēt tās vienā sistēmā. Turklāt dažas dalībvalstis publicē savus statistikas datus par noziedzību vides jomā.

Ziņojumi par turpmākajiem pasākumiem liecina, ka galvenais izaicinājums šajā jomā ir izveidot integrētu datubāzi, kurā ir apkopoti visi dažādo kompetento iestāžu sniegtie dati. Pastāv tehniskas problēmas, kas apgrūtina vai padara neiespējamus savienojumus starp esošajām datubāzēm. Dažas dalībvalstis uzsvēra arī to, ka nav skaidrs, kāda veida dati tieši tiek sagaidīti.

2.2.5. Stiprināt budžetu un personālu, kas paredzēts cīņai pret noziedzību vides jomā

Izvērtēšanas grupām svarīgs likās arī jautājums par nepieciešamību piešķirt līdzekļus, kas īpaši paredzēti cīņai pret noziedzību vides jomā, un pastiprināt kompetento iestāžu personālu. Šajā jomā eksperti sniedza 25 ieteikumus (7,5 % no ieteikumu kopējā skaita).

No šiem 25 ieteikumiem:

- ir īstenoti 15 ieteikumi (60 % no kopējā skaita);
- 3 ieteikumi ir īstenoti daļēji vai tiek īstenoti (12 % no kopējā skaita) un
- 7 ieteikumi nav īstenoti (28 % no kopējā skaita).

Ir īstenota vairāk nekā puse ieteikumu: vairākas dalībvalstis ir pieņēmušas darbā darbiniekus muitā, policijā vai vides aģentūrās. Turklāt dažas dalībvalstis ir palielinājušas tiesu iestādēm un policijai piešķirto budžetu.

Tomēr ievērojams skaits dalībvalstu nespēja ievērot ieteikumus. Kā iemesli tiek minētas grūtības atrast papildu līdzekļus gan darbinieku pieņemšanai darbā, gan šo līdzekļu piešķiršanai budžetam, kas paredzēts cīņai pret noziedzību vides jomā. Attiecībā uz šo otro punktu – dažās dalībvalstīs ir arī juridiskas dabas problēmas, kas saistītas ar līdzekļu piešķiršanu tieši cīņai pret noziedzību vides jomā.

2.2.6. Uzlabot stratēģisko pieeju noziedzības vides jomā apkarošanai

Dalībvalstīm tika sniegti 24 ieteikumi (7 %), kuri paredz vienotas valsts vides stratēģijas attīstīšanu, paredzot prioritātes un resursus noziedzības vides jomā apkarošanai un nosakot dažādo dalībnieku lomu un sadarbību šajā jomā.

No šiem 24 ieteikumiem:

- ir īstenoti 17 ieteikumi (70 % no kopējā skaita);
- 6 ieteikumi ir īstenoti daļēji vai tiek īstenoti (25 % no kopējā skaita) un
- 1 ieteikums nav īstenots (5 % no kopējā skaita).

Dalībvalstis ir lielā mērā ievērojušas ekspertu ieteikumus, kurus tie sniedza šajā jomā. Ziņojumos par turpmākajiem pasākumiem ir aprakstīti stratēģiskie ilgtermiņa plāni, kuros iesaistītas valsts kompetentās iestādes vai ministrijas, kas ir atbildīgas par šīm iestādēm. Vienā ziņojumā par turpmākajiem pasākumiem ir pat minēts, ka ir izveidota īpaša ministrija, kurai ir sava politika noziedzības vides jomā apkarošanai.

2.2.7. Uzlabot publiskā un privātā sektora sadarbību

Publiskā un privātā sektora sadarbība aptver vairākus aspektus: tā ietver sadarbību starp publiskām iestādēm un privātiem uzņēmumiem vai nevalstiskajām organizācijām, kā arī publiskas kampaņas un sabiedrības informētību par vides jautājumiem. Šajā jomā tika sniegti 18 ieteikumi.

No šiem 18 ieteikumiem:

- ir īstenoti 14 ieteikumi (78 % no kopējā skaita);
- 2 ieteikumi ir īstenoti daļēji vai tiek īstenoti (11 % no kopējā skaita) un
- 2 ieteikumi nav īstenoti (11 % no kopējā skaita).

Gandrīz visas dalībvalstis ir ievērojušas ieteikumus. Dalībvalstis ziņoja, ka savos rīcības plānos par noziedzības vides jomā apkarošanu tās ir ņēmušas vērā jautājumu par sabiedrības informētību. Turklāt valstu kompetentās iestādes ir izveidojušas saiknes ar privāto sektoru vai NVO, lai iegūtu vairāk informācijas un saņemtu atbalstu to veiktajā izmeklēšanā.

2.2.8. Citi temati

Pārējie ieteikumi veido aptuveni vienu trešdaļu no dalībvalstīm sniegto ieteikumu kopējā skaita.

Daži no šiem ieteikumiem ir saistīti ar iespēju uzlabot sadarbību ar ES tīkliem, piemēram, Eiropas Savienības Vides tiesību aktu īstenošanas un izpildes tīklu (*IMPEL*), Eiropas tīklu noziegumu pret vidi apkarošanai (*EnvicrimeNet*), Eiropas Prokuroru tīklu vides tiesībaizsardzībai (*ENPE*) vai Eiropas Savienības Tiesnešu forumu vides tiesībaizsardzībai (*EUFJE*). Ieteikumi tika pozitīvi novērtēti, un dalībvalstis ir iecēlušas speciālistus, lai tie pievienotos šiem tīkliem, vai uzlabojušas savus savienojumus ar tiem.

Vēl viens svarīgs jautājums bija atkritumu sūtījumu pārbažu skaita palielināšana un šo pārbažu kvalitāte. Ir ievēroti gandrīz visi ieteikumi, kas sniegti par šo jautājumu. Dalībvalstis ir atradušas dažādus veidus, kā izpildīt savus pienākumus: tās palielināja darbinieku skaitu kompetentajās iestādēs un pēc tam palielināja pārbažu skaitu vai lūdza esošajām iestādēm veikt papildu pārbaudes. Tās arī izstrādāja kopīgas pārbaudes, kurās ir iesaistītas dažādas kompetentās iestādes un kuras ļauj vienas pārbaudes ietvaros izmantot dažādu struktūru kompetences. Turklāt dalībvalstis dažu kompetento iestāžu labo praksi nodeva tālāk citām kompetentajām iestādēm.

Gandrīz pilnībā tika izpildīti ierosinājumi noziegumus pret vidi labāk sasaistīt ar ekonomiskajiem noziegumiem. Dalībvalstis to ir izdarījušas, pieņemot jaunu tiesību aktu vai nosakot jaunas prioritātes kompetento iestāžu ietvaros. Līdzīgā kārtā tās dalībvalstis, kurām tika ieteikts šādi rīkoties, palielināja administratīvo naudas sodu apmēru, veica izmaiņas tiesību aktos vai izveidoja jaunus administratīvos instrumentus, piemēram, kompetentajām iestādēm paredzētas pamatnostādnes.

Problemātiskāki bija ieteikumi, kuros ierosināts diferencēt administratīvos sodus un kriminālsodus. Dažas dalībvalstis pārskatīja savus tiesību aktus vai plāno to darīt; citas dalībvalstis uzskatīja, ka pašreizējie kritēriji ir pietiekami, lai veiktu šādu nošķirumu.

Vēl viens svarīgs temats bija saistīts ar riska analīzes sistēmas izveidi. No tām dalībvalstīm, kurām šāda izveide tika ieteikta, tikai dažām to izdevās īstenot 18 mēnešu laikā, kuri bija paredzēti turpmāko pasākumu veikšanai. Citām dalībvalstīm ir vajadzīgs vairāk laika, un tas ir saprotams, ja tiek veidota jauna platforma vai ja īstenošana tiek veikta pakāpeniski.

3. SECINĀJUMS

Ņemot vērā to ieteikumu skaitu, kuri ir īstenoti, tostarp ieteikumus, kuri ir daļēji īstenoti vai tiek īstenoti, dalībvalstis ir uzskatījušas, ka ieteikumi, kurus izvērtēšanas grupas ir sniegušas attiecīgajos ziņojumos par valstīm, ir būtiski cīņā pret noziedzību vides jomā.

Būtu jāatsaucas uz notiekošajām sarunām par projektu *Direktīvai, ar ko paredz noteikumus par vides krimināltiesisko aizsardzību un ar ko aizstāj Direktīvu 2008/99/EK*⁹. Priekšlikuma mērķis ir uzlabot un palielināt precizitāti, juridisko noteiktību un efektivitāti saistībā ar ES tiesisko regulējumu noziegumu pret vidi jomā. Šie pasākumi uzlabos regulējumu, ar kuru tiek atbalstīts noziedzības apkarošanas speciālistu, piemēram, inspektoru, policijas darbinieku, prokuroru un tiesnešu, nozīmīgais darbs.

Ņemot vērā likumdošanas procesu, nav paredzēti nekādi turpmākie pasākumi saistībā ar astoto savstarpējo izvērtējumu kārtu.

⁹ COM(2021) 851 final.